

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

„Szép jelen, szép csillag...”

Karácsonyi ünnepkör a Balaton környékén c. időszak kiállítás

NKA 3506/183

Készítette: Gyanó Szilvia etnográfus, a kiállítás kurátora

A „Szép jelen, szép csillag” c. időszak kiállítás a keszthelyi Balatoni Múzeumban 2014. november 30-án (advent első vasárnapján) nyílt meg. A megnyitón 168 vendég vett részt, köszönhetően a kiküldött meghívóknak és a média kitüntetett figyelmének.

A terveknek megfelelően a kiállítás fő részét 90 m²-en rendeztük be, melyhez 44 m² múzeumpedagógia foglalkoztató tér csatlakozott. (Eltérés a bejárasi tervhez képest: a múzeumpedagógiai tér nem a kiállítás előtt, hanem az utána következő teremben kapott helyet.) A kiállításához nagyrészt saját múzeumunk tárgyi anyagát használtuk, valamint a Marcali Múzeum és Thúry György Múzeum anyagából is válogattunk.

A kiállítás tematikája a terveket követte:

Advent és jeles napjai táblán, a Mikulás-émlékeket külön kis posztamensen állítottuk ki. A rorátét fekete zalavári ünneplőbe öltöztetett bábu segítségével mutattuk be. Luca napját képes-szöveges tábla (kotyolás), digitális képkeretben elhelyezett kép- és hanganyag, valamint a „lucaszéke” műtárgy jelenítette meg. A szent család kultuszát 19.sz-i üvegekkel demonstráltuk. Karácsony vigiliája, a karácsonyfa, a köszöntők és a karácsonyi asztal nagyméretű fotónyomatásokon és egy berendezett enteriőrben jelentek meg. A betlehemezés szokását a kiállított, felújított betlehemeken (15 db) keresztül mutattuk be, valamint a Marcali Múzeum vörsi betlehemet bemutató dokumentumfilmjét vetítettük nagy méretű monitoron. A falakat fotónagyítások, képes-szöveges táblák borították. Nagy hangsúlyt fektettünk a környékünkön jellegzetes bábáncoltató betlehemekre. A bábokat külön tárlóban állítottuk ki. Központi helyen a balatonszentgyörgyi betlehem állt, melyet az 1902-es fényképfelvétellel megegyező módon próbáltunk a látogatók elé tární. A regölés, szilveszter-újév, a vízkereszt és aprószentek tárgyi emlékeit vitrinekbe helyeztük, ill. szöveges-képes táblákon mutattuk meg a közönségnek.

A látványt a bejárással szemben elhelyezett balatonszentgyörgyi betlehem és a mögötte elhelyezett hatalmas molinó uralta. Az egész kiállításnak elegáns megjelenést biztosítottak a zöld szatén vitrinszoknyával ellátott, felújított vitrinek.

A múzeumpedagógiai térben foglalkozásokat tartottunk, itt állította fel a múzeum saját betlehemét ember-nagyságú bábokkal egy általános iskolai osztály. A plafonról a családi napon lógattuk be a karácsonyfát, és a Luca-búzákat is akkor ültettük. Itt fogadtuk karácsonyi tea-délutánra a keszthelyi egyetem külföldi hallgatóit.

A kiállítást a következő programok kísérték:

- Életfa óvoda pásztorjátéka - a Keszthely TV felvételt készített és karácsonykor mint fő műsort vetítette.
- Karácsonyi családi nap
- Vörsi betlehemes bemutató
- Múzeumpedagógiai foglalkozások (általános iskoláknak 3 db, óvodáknak 2 db, középiskolásoknak 3 db) + egy nyugdíjas klubbal és külföldi egyetemisták csoportjával is szerveztük programot.
- Keszthely TV kulturális rovatába TV-felvétel

A kapott támogatást nyomdaköltségre, a pedagógiai foglalkozások szakmai anyagköltségére, a betlehemek konzerválására és a vitrinek felújítására (vitrinszoknyák készítése) használtuk fel.

A kiállítás az adventi/karácsonyi ünnepkör népszokásait átfogóan mutatta be, időben a 19. század végétől az 1960-as évekig tartó időszakot foglaltuk össze. Elsősorban Keszthely környékére koncentráltunk, de szükségszerűen Zala, Somogy és Veszprém megyék egy része is szóba került. A közönség eddig raktárban elrejtett tárgyi anyagot és a fotótárban megbúvó, részben publikálatlan fotóanyagot láthatott, kiegészítésként pedig új szóbeli gyűjtés anyagát hallhatta. Ez az anyag korábban még nem volt együtt látható. A kiállítás 2015. február 13-ig volt látható. 2014. decemberben és 2015. januárban 1063 látogató tekintette meg a kiállítást, ebben az egyébként „holt” időszakban ez nagy számnak mondható. A kiállításról publikáció készül.

A jeles napok feldolgozásának folytatásaként jelenleg „Húsvéti nefelejcs” címmel látható a Balatoni Múzeumban (a Thúry György Múzeummal közösen rendezett) időszaki kiállítás, melyet a tervek szerint a farsangi időszak követ 2017-ben. A „Szép jelen szép csillag” tárlat 2015-ben Nagykanizsára vándorol, advent első vasárnapján nyílik, majd 2016-ban Marcaliban lesz látható.

A Balatoni Múzeum honlapján többek között a következő összefoglaló olvasható: <http://www.balatonimuzeum.hu/archivum/item/879-kozonseg-kedvenc-a-szep-jelen-szep-csillag-c-kiallitas>.

Köszönjük az NKA-támogatását!

Média-megjelenések:

Helyi TV:

<http://www.tvkeszthely.hu/hirek/5978/adventi-kiallitas-a-balaton-muzeumban/>

<http://www.tvkeszthely.hu/hirek/6004/csaladi-nap-az-advent-jegyeben/>

Rádió:

2014.11.28. Lánchíd Rádió

2014.12.15. Szlovéniai Magyar Rádió <http://www.rtv slo.si/hidak/news/article/10033>

Helikon Rádió programajánlók + interjú

Zalai Hírlap

2014.12.06. <http://zaol.hu/keszthely/babtancoltato-betlehemezes-1664698>

2014.12.15. <http://zaol.hu/keszthely/igy-karacsnyozunk-mi-1666683>

2014.12.31. <http://zaol.hu/hetvege/szerencseert-bosegert-1669448>

[http://balaton.vehir.hu/keszthely/2014-11-](http://balaton.vehir.hu/keszthely/2014-11-28/a_balaton_kornyekenek_karacsnyoi_hagyomanyairol_nyilik_kiallitas_keszthelyen.html)

[28/a_balaton_kornyekenek_karacsnyoi_hagyomanyairol_nyilik_kiallitas_keszthelyen.html](http://balaton.vehir.hu/keszthely/2014-11-28/a_balaton_kornyekenek_karacsnyoi_hagyomanyairol_nyilik_kiallitas_keszthelyen.html)

<http://www.stop.hu/kultura/karacsnyoi-hagyomanyairol-nyilik-kiallitas-keszthelyen/1280971/>

<http://likebalaton.hu/hir/evszazados-betlehemek-es-karacsnyoi-teli-nepszokasok-balaton-muzeumban>

<http://www.hirklikk.hu/facebook/page/article.php?id=1211904>

<http://www.monitormagazin.hu/24-ora-hirei/szep-jelen-szep-csillag---a-balaton-kornyekenek-karacsnyoi-hagyomanyairol-nyilik-kiallitas-keszthelyen>

<http://www.somogy.hu/2014/11/28/regi-karacsnyok-balatonon/>

http://kultura.napimix.hu/karacsnyoi_hagyomanyairol_nyilik_kiallitas_keszthelyen/1443000/frame

<http://www.balatonipolgar.hu/hirek/evszazados-betlehemek-es-karacsnyoi-teli-nepszokasok-a-balaton-muzeumban>

<http://epoc.hu/hirado-hu/karacsnyoi-hagyomanyokrol-nyilik-kiallitas-keszthelyen/>

<http://www.hirado.hu/2014/11/28/karacsnyoi-hagyomanyokrol-nyilik-kiallitas-keszthelyen/>

Balaton Krónika 2015. 1. sz.